

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. Ide küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A kivándorlási törvény szentesítése előtt.

A kivándorlásról szóló új törvény a király előtt van szentesítés végett. Széles körben várjuk az új törvény életbeléptét, mely a kivándorlásra való csábítás szigorúsítása, a tervezett társadalmi irányítás jótékony és állandó akciójából csak a legjobb eredményt várhatjuk.

Felettébb szükség van az új törvényre. Az ügynökök mintha vesztüket éreznék, nyüzsögnek. A fővárosi lapok állandóan regisztrálják gyászos munkájukat. A közigazgatási bizottságokhoz az utlevelek kiváltásának nagy szaporodásáról tételenek jelentések.

Pedig, hogy Amerika se fölig tejfől, azt a még mindig nagy számban hazajövő magyarok beszél-lik. Somsich Imre, aki az amerikai kereseti viszonyokat Amerikában tanulmányozta, érdekes adatokat tár föl erről: Azt a magyar munkást, aki kivándorol, unskilled labourer-nek nevezi az amerikai ember. Angol szó ez, aminek magyar értelme: nem tanult munkás. Ennek a munkásnak a kezdő fizetése 1 dollár. Soha se kápráztasson el az összeg senkit, mert ez a legkisebb pénz Amerikában, ahol minden drága.

És mit kell ezért dolgoznia? Vasgyárakban: egészen közönséges munkát kap, taligát tol, szenet hord, füt, tisztogat 10 órán keresztül. Pár hónap múlva már jártasabb lévén a gyári munkákban és miután a munkavezetők az erős és értelmes legényeket jól kiszemelték, kezdődik csak a mulatság, a pokoli mulatság! Jön a vas- és acélkészítés és öntéshez, ahol 10 percenként fel lesznek váltva a munkások, hogy meg ne vakuljanak és el ne égjenek, a fehéren izzó folyékony érc munkálásánál. Ezt a munkát *2-3 évnél tovább senki sem bírja, de a legtöbb, ha csak teheti, sokkal előbb hagyja ott azt a türehetlen kinszenvedést*, akármit fizetnek is, mert mi haszna annak a fizetésnek, ha a munka megöli. Ám nem mindeki teheti azt, hogy neki nem tetsző munkát ott hagy. Aki előleget kapott, adóssága van Amerikában, vagy nem jó barátságban van a „boss“-al, munkafelügyezővel, az nem szabadul meg hamar ettől a rettentő munkától. De van még a vas- és acélmunkában más munka, az óriási kalapácsnál, a sinek készítésénél, a gépeknél, hol apró részek lesznek készítve. Ott türehető télen a levegő, könnyűnek látszik az első félórán a munka, de hamar rájön ám a szegény

atyafi, mire vállalkozott; ha nem vigyáz úgy a munkájára, hogy egész figyelme, szeme, keze mindig ott legyen a munkánál: vagy elrontja a gépet, a vas- vagy acélrészt, amit a gép készít, vagy elveszti kezét, karját, lábát, sőt életét. Egy pillantás másfelé; egy pillanatnyi fáradság következménye elég, hogy kidobják a gyárból vagy nyomorék lesz. Ehez jön még a fűlsiketítő lárma, a hőség és rossz, piszkos levegő, különösen nyáron. Ilyen körülmények között kénytelen dolgozni, egy mezőgazdasággal foglalkozó ember, ki az amerikai élet gondjaitól agyonsanyargatva, 10-12 órán át szakadatlanul életével játszik! Este hazatérő fáradtságtól remegő testtel, gyulladt szemmel, száraz torokkal, de annyira ideges, hogy első hónapokban alig bír elaludni. Mi marad más hátra, mint szeszszel erőt gyűjteni. Hamar megtalálják a koresmát. Szép hangzású nevek, mint Rákóczi-, Kossuth-csárda, magyar felírás, magyar koresmáros, ki mint a pók várja áldozatait; (mert tudja, hogy jönnek, mert nem tudják magukat másként fenntartani; eleinte ritkán jönnek, aztán mind sűrűbben addig, amíg az utolsó centtel, az utolsó magyar honból hozott életerő is elfogyott).

Lesz a megálmodott aranyhegyből roskadásig való nyomorúság. És aki angolul nem tud, az sohasem vackarkodik ki belőle.

Miért van mégis, hogy a népképzelet világában Amerika még ma is a mesebeli Eldorádó?

Onnét van, mert igazi amerikai arányokban megcsinálja azt egy hatalmas szervezet: a hajóstársaságok, a munkásirodák ügynöki kara amerikai arányokban van fejlesztve és fentartva. Behálózza ez faluinkat és mesés jövő ábrándaival hizlalja a nép képzeletét. Pedig maga a tény az, hogy hajójegyre többet költenek a kivándorlók, mint a mennyi az amerikai kereslet fölöslegéből vissza küldődik. És egy-egy hazaküldött utalványt mennyire földuzzaszt értékében a nép fantáziája. Igazán tennünk kell ez ellen. Nagy hazafias kötelesség vár mindannyiunkra.

A vetések állása és a mezőgazdaság állapota.

A földmivvelésügyi miniszterhez beérkezett gazdasági tudósítók jelentése a vetések állását a következőkben ismerteti:

A január havában és különösen február hó első felében uralkodott tartós hideget gyakran havazás,

majd újabb hidegre és erős fagyra hirtelen enyhe és erős időjárás váltotta fel. E változások folytán a nagy és gyors olvadás (hólé és esővíz) egyes vidékeinken kárt okozott és mivel ezenkívül a patakok, folyók és a Duna is megáradt, sőt néhol ki is öntött, a vetések is itt-ott víz alá kerültek. A sík- és dombvidékek nagy részén (különösen a nyugati vármegyékben) az esővíz és hólé a megfagyott felület folytán nem bírván a talajba behatolni, sem a folyókba idejében lehozódni, többnyire annak felszínén maradt, mi által nagy kiterjedésű területek (szántóföldek is) az újból bekövetkezett hidegebb és szárazabb fagyos időjárás következtében jégburok alá kerültek. Hogy ilyen körülmények folytán a különben sem normális vetési állapot jóformán országszerte indokolt panaszokra is ad alkalmat, azt szükségtelen hangoztatni. Ahol még hótakaró védi a kikelt vetéseket, ott az állapot megnyugtató, sőt megnyugtató ott is, ahol a hó alatt csirázásban van a mag, míg ott, ahol a vetések nem keltek ki jól, vagy nem csiráztak még, részben majdnem aggasztó a helyzet.

Egyes délvidéki vármegyékben, ahol a vetések nagyobbára kikeltek, nemcsak türhetően, hanem kielégítően is állanak, sőt néhol vannak olyan részek is, ahol a múlt évi hasonló időszaki állapotnál jobban fejlődtek a vetések, szép egyenletesek és erőteljesek. A királyhágóntuli vármegyék nagyobb részén szintén hó borítja még a vetéseket, itt is eléggé megnyugtató az állapot.

Az eddig beérkezett számbavehető jelentésekből kitűnik tehát, hogy az ország nyugati és északnyugati részei, továbbá az ország északkeleti vármegyéiben és végül az Alföld felsőbb részeiben igen gyengék a kikelt vetések. Minthogy pedig sok helyütt az elvetett mag mindeztideig ki sem kelt, bár a mag a csiraképességét a legtöbb helyütt még tartja, attól lehet félni, hogy a tavasz időszakában a bevetett földet új vetőmaggal kellend igen sok helyütt ellátni. Erre enged következtetni a tavaszi járó buzának és a tavaszi rozsnak tömeges vásárlása is. Kétségtelen tehát, hogy mielőbb és pedig nagyon kedvező, állandóan enyhe, tavaszi időjárásra volna szükség, hogy a még aránylag kielégítően álló őszi rozs, a kevésbé megfelelő őszi buza, árpa és repce, végül a lóhere és lucerna fejlődési állapota kedvezőbbre fordulhasson.

A gazdasági munkálatok nagyobbára szünetelnek és legfeljebb az erdei favágás, fahordás, trágyakiherdés és ennek teregetésére szorítkoznak. Néhol még a jégkötés szintén folyamatban van. A hosszantartó tél a takarmányozás okozta nehézségeket mintegy állandóan fokozza, a jószág egészséges ugyan, de nagyon meglátszik a takarmányszükség, mely egyes helyeken a takarmány szokatlan nagy áraiban nyilvánul.

Miniszteri rendeletek.

14801.III. 1.

Magyar királyi Földmivvelésügyi Miniszter.

Valamennyi városi és vármegyei törvényhatóságnak.

Múlt évi december hó 20 án 106.723. szám alatt kelt leiratomban jeleztem azt, hogy az illetékes fő-

ispánok által kijelölt husvizsgálati tanfolyam vezetőket Budapesten egy hónapos kurzuson egyöntetűen ki fogom képeztetni.

Minthogy ennek megfelelően a folyó évi januári tanfolyamon a székesfehérvári, kaposvári, nagykanizsai, szabadkai, újvidéki, szegedi, kecskeméti, kassai, miskolci, aradi, temesvári, kolozsvári, marosvásárhelyi, nagyszebeni, gyulai, nagyváradi, debreczeni, nyiregyháza és nagykarolyi husvizsgálói tanfolyam vezetői már kiképzést fognak nyerni, értesitem a törvényhatóságot, hogy a laikusok részére tartandó tanfolyamok említett városok köztvágóhidjain megkezdhetők lesznek.

Felhivom ennél fogva a törvényhatóságot, hogy a törvényhatóság területén megfelelő módon tegye közhirré, miszerint azok, kik a husvizsgálói képesítést elnyerni óhajtják, a husvizsgálók kiképzésére szolgáló szervezési szabályzata tárgyában 106.723. szám alatt kiadott rendeletem 3. §-a értelmében elől említett tanfolyam vezetőknél f. évi feburár hó 1-től kezdve jelentkezhetnek.

Budapest 1909. évi január hó 29-én.

A minister helyett:

Államtitkár.

A városi Tanács ezen körrendeletre a következő határozatot hozta:

1824/1909.

Végsős.

Földmivvelésügyi m. kir. minister urnak körrendeletét a városi tanács tudomásul vévén, eredetben levéltárba helyezni, hiteles másolatban pedig kiadni rendeli Csáky János vágóhídi igazgatónak — mint a debreczeni husvizsgáló tanfolyam vezetőjének, oly felhívással, hogy amennyiben a husvizsgálók kiképzésére szolgáló tanfolyamok szervezési szabályzata tárgyában kibocsátott 106.723/1908. sz. rendelet 2. §-ában foglalt rendelkezés értelmében — a megjelölt s ezek között a debreczeni köztvágóhidon is a tanfolyam csak az esetben kezdhető meg, ha a kiképzésre legalább tíz hallgató jelentkezett; ennél fogva a kiképzésre jelentkezőket a hivatolt szervezési szabályzat 3., 4. és 5. §-ainak és egyéb rendelkezések szigorú betartása mellett vegye előjegyzésbe, a tanfolyam megkezdésének határidejét saját hatáskörében állapítsa meg és arról úgy a képesítést végző vizsgáló bizottság elnökét, mint az illető érdekelteket értesítse.

Egyben a Tanács a tanfolyam megkezdésére vonatkozólag a „Város“ című hivatalos lapban hirdetmény közzétételét rendeli el s ugyanily hirdetménynek a hajduvármegyei hivatalos lapban leendő közzététele végett Hajduvármegye alispánjához megkeresést intéz.

Miről Csáky János vágóhídi igazgató a ministeri rendelet hiteles másolatával jkvton a „Város“ c. lap a hirdetmény megküldésével és Hajduvármegye alispánja helyben a hirdetmény megküldésével levélben értesítettnek.

Debreczen, 1909. évi február hó 11-én tartott tanácsülésből.

Kiadta:

Dr. Hegedüs
jegyző.

A belügyi és igazságügyi ministerek 140/1909. I. M. számú rendelete.

Az örökösödési eljárásról szóló 1894: XVI. t.-c. végrehajtása tárgyában 43.194/1895. I. M. szám alatt kibocsátott belügyi és igazságügyi ministeri rendeletnek a külföldi rendjelek visszaszolgáltatására vonatkozó 10. §-a módosításáról.

Az örökösödési eljárásról szóló 1894: XVI. törvénycikk végrehajtása tárgyában 43.194/1895. I. M. sz. alatt kibocsátott belügyi és igazságügyi ministeri rendelet 10. §-ának 10. pontja szerint az elhunyt hagyatékában talált montenegrói rendjelek azok közé a külföldi rendjelek közé tartoznak, amelyeket halál esetében nem kell visszaszolgáltatni.

Minthogy a montenegrói rendjelekre vonatkozólag újabban az 1908. évi június hó 1-én kezdődő érvénnyel az nyert megállapítást, hogy ezeket a rendjeleket halál esetében vissza kell szolgáltatni, az idézett rendelet 10. §-ának 10. pontja hatályon kívül helyeztetik.

Ehhez képest ezentul az elhunyt hagyatékában talált montenegrói rendjelekre az idézett rendelet 10. §-ának utolsóelőtti bekezdését kell alkalmazni.

Budapesten, 1909. évi január hó 3-án.

Günther s. k.

Andrássy s. k.

14.461. /1909. B. M. számú körrendelet.
VI-a.

A cigányügy országos rendezésével megbízott Jeanovich Sándor c. ministeri tanácsos, kormánybiztosnak e teendőiben való hatósági támogatására való felhívás.

*(Valamennyi törvényhatóság első tisztségviselőjének.)**

A cigányügyet országsszerűen véglegesen rendezni óhajtván, az e körüli teendők ellátásával kormánybiztosi minőségben Joanovich Sándor c. ministeri tanácsost biztam meg.

A kormánybiztos címe: „a cigányügy országos rendezésével megbízott kormánybiztos“, ideiglenes irodája a magyar kir. belügyministeriumban van.

A kormánybiztos működését már megkezdvén, mindenekelőtt szükséges, hogy a cigányfaj számára, valamint a cigányok életmódjára, foglalkozására, kulturális és egyéb viszonyaira nézve megfelelő adatok álljanak rendelkezésére.

Évégből a m. kir. központi statisztikai hivatal az összes községi előjáróságokhoz, valamint az összes városokhoz a tudomás végett idezart** kérdőívekkel azonos kérdőíveket fog szétküldeni.

Erről Cimet azzal a felhívással értesitem, hogy nevezett kormánybiztost az e körüli teendők ellátásánál, eljárásában a saját részéről is hathatósan támogassa és felkéréseinek a legjobb belátása szerint a lehetőségig eleget tegyen.

Ugyszintén felhívom, hogy a Cimednek alárendelt hatóságokat utasítsa arra nézve, hogy a statisztikai hivatal útján közvetlenül hozzájuk küldött kérdőíveket helyesen, szabatosan, a tényleges állapotnak megfelelőleg, a legnagyobb körültekintéssel és lelkiismeretes gondossággal töltsék ki s azokat a kézhezvételtől számítandó 8 napon belül a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz felterjesszék.

Budapesten, 1909. évi február hó 1-én.

Andrássy s. k.

* Ez a körrendelet Fiuméra is kiterjed.

100,715. /1908. B. M. számú körrendelet.
III.

A városok területén lefektetett távbeszélő kábelhálózat rongálása.

A távbeszélő rohamos fejlődése következtében szükségessé vált, hogy a városok területén a távbeszélő-vezetékek mindinkább fokozottabb mérvben kábelekben helyeztessenek el.

Ily munkák végrehajtása után a 15,128/1900 sz. kereskedelmi ministeri rendelet alapján az illető város hatóságának a kábelhálózat tervei megküldetnek, azon felkéréssel, hogy mindazon esetekben, midőn a kábelek helyén ők maguk végeztetnek munkát, vagy ily munkák végzésére vállalatoknak, vagy iparosoknak engedélyt adnak, az illető posta- és távirdahivataltól vonalfelügyező kirendelését kérik, illetőleg a felügyező kirendelésének kérésére az illető vállalatokat, vagy iparosokat a munkaengedély megadása alkalmával kötelezzék oly megjegyzéssel, hogy a kábelek megrongálói ellen az 1888:XXXI. t.-c. 12. §-a alapján a büntető törvénykönyv 439. és 440. §-ai fognak alkalmazásba vétetni s ellenük a kártérítési eljárás is meg fog indíttatni.

Megjegyzendő, hogy a vonalfelügyező kirendelése címén a munkát végeztető hatóságok, vagy vállalatok, illetőleg iparosok terhére költségek nem számitatnak fel.

A fent leírt intézkedések dacára a kereskedelemügyi minister urtól vett értesülés szerint igen gyakran fordulnak elő kábelrongálások. A távirda- és távbeszélő-üzem biztonsága érdekében

ad I.

felhívom Cimedet, miszerint a kábelhálózat mentén végrehajtandó munkáknál, illetőleg a munkaengedélyek kiadásánál az idevonatkozó rendelkezések betartására szigoruan ügyeljen.

ad II.

felhívom Cimedet, hogy a vármegye területén levő rendezett tanácsu városokat utasítsa, miszerint a kábelhálózat mentén végrehajtandó munkáknál, illetőleg a munkaengedélyek kiadásánál az idevonatkozó rendelkezések betartására szigoruan ügyeljenek.

Budapesten, 1909. évi február hó 3-án.

A minister helyett:

Hadik s. k.

államtitkár.

8,573. /1909. B. M. számú körrendelet.
V-a.

Az árvíz elleni védekezés.

(Valamennyi törvényhatóság első tisztségviselőjének.)

A földmivelésügyi minister ur 1909. évi január hó 8-án 20,074/V-2. szám alatt kelt rendeletével felhívta Cimedet, hogy a vizáradások idejének közeledésére való tekintettel, az árvízvédekezés sikerének biztosítására megkívántató hatósági előintézkedéseket fogantositani el ne mulassza.

A földmivelésügyi minister ur e rendelkezésével kapcsolatban én is utasítom Cimedet, hogy a netalán

** A kérdőív csupán a törvényhatóságok részére hivatalból szétküldött mellékletes lappéldányokhoz csatoltatik.

bekövetkező árvízveszedelemmel szemben az élet- s vagyonsbiztonság megóvása érdekében saját hatáskörében a legszélesebb körű elővigyázati intézkedéseket fogantatosítsa.

Együttal értesitem, hogy a csendőrkerületi parancsnokságokat utasítottam, hogy árvízveszély alkalmával a csendőrség alosztályai a közigazgatási hatóságok és ármentesítő társulatok működését, különösen az élet- s vagyonsbiztonság szempontjából kellően támogassák és a hozzájuk intézendő megkereséseknek haladéktalanul tegyenek eleget.

Budapesten, 1909. évi február hó 5. én.

A miniszter helyett:

Hadik s. k.
államtitkár.

Hirek.

— **Telekkinálat.** *Borbély Józsefné* ajánlatot tett a városnak az Arany János-utca 43-ik számú ház eladására. A ház ára 30,000 korona. Miután a város a Révész-utca kiszélesítése céljából az Antal-féle házat már megvette, valószínű, hogy az előzetes tárgyalások után ajánlani fogja ezen házastelek megvételét a közgyűlésnek, főleg, ha a háztulajdonos méltányosabb áron adja el a telket.

— **A város csatornázása.** A városi tanács folyó hó 15-én tartott ülésében a város általános csatornázási munkálatainak végrehajtásával a budapesti *Fried és Adorján* céget bizta meg, mint legolcsóbb ajánlattevőt. Ez a megbízás azonban feltételes. Feltételes főleg azért, mert a Tanács csak az előirányzott 1.400,000 K. erejéig jogosult eljárni a csatorna építkezésnél, a nevezett cég ajánlata szerint pedig ennek jóval több összegbe, körülbelül teljes két millió koronába kerül az építkezés. Szükségesnek tartotta tehát a Tanács jelentést tenni a bizottsági közgyűlésnek emez állapotról s kérni, hogy a hiányzó összeg erejéig megfelelő intézkedések tétessenek s csak ha az megtörténik, leendő véglegessé s feltétlenné a *Fried és Adorján* cég megbízása s kezdhet hozzá a Tanács a csatorna építkezéshez.

— **Kinevezés.** Ő felsége a debreczeni kir. törvényszék elnökévé *Kulin Imre* ítélőtáblai bírói címmel és jelleggel felruházott erzsébetvárosi kir. törvényszéki bírót nevezte ki.

— **A tanyai iskolák köréből.** A debreczeni tanyai állami elemi népiskolai tanítókat *Kovács József* polgármester, mint a gondnokság elnöke f. hó 13-ára egybehívta, hogy maguk közül a gondnokságba egy képviselőt válasszanak. Előbb azonban beszédet intézett az egybegyűlt tanítókhoz, kérve őket, hogy hivatásukat szeretettel és buzgalommal töltsék be. A város részéről biztosítja őket, hogy mindenkor megtalálják a támogatást. Majd *Csányi Viktor* kir. tanfelügyelő beszélt a tanítókhoz, bölcs tanácsokat adva a nevelés, tanítás eredményes elérésére. A választás megejtésén, az egybegyűlt tanítók a gondnokságban leendő képviselőségükkel *Nagy Sándor* ebesi tanítót bízták meg egyhangulag. Ugyanezen alkalommal mutatkozott be *Csongor Dániel* ohati tanító is,

kit a miniszter a tanyai iskolák igazgatásával bizott meg, formás beszédben kérve ki társainak támogatását.

— **Uj mezőgazdasági szeszfőzdek bejelentése.** A hivatalos lap csütörtöki száma közli a pénzügyminiszternek azt a rendeletét, amely szerint föl-hivatnak mindazok, akik az 1910. évi szeptember 1-én kezdődő 1910—1911. évi termelési időszakban új mezőgazdasági szeszfőzdet szándékoznak üzembe helyezni és azt kívánják, hogy ez a szeszfőzde kontingensben részesíttessék: hogy ebbeli igényeiket legkésőbbben a folyó 1909. évi április 1-ő napjáig annál a pénzügyigazgatóságnál, amelynek kerületében a szóban forgó új mezőgazdasági szeszfőzdet üzembe helyezni szándékoznak, annál bizonyosabban jelentsék be, mivel az e határidő elmulasztásával tett bejelentések, melyek a fent-írt napig az illetékes pénzügyigazgatósághoz be nem érkeznek, figyelembe vétetni nem fognak.

— **Vadon Sándor alapítványa.** Vadon Sándor ügyvéd, a Debreczeni Kölcsönös Segélyző Egylet jogtanácsosa, városunk törvényhatósági bizottsági tagja ma 1000 koronás alapítványt tett le *Fenyéri Zádor* Lajos kir. tanácsnok, mint a Kereskedő-Társulat elnökének kezébe. Vadon Sándor nemes szívét mindnyájan ismerjük. Ott, ahol a szeretet nevében adni kell, mindenütt előljár. Az emberiség szenvedéseit átérzi és örül, ha zajtalanul jót tehet. Most, hogy a Debreczeni Kölcsönös Segélyző Egylet huszonöt éves jubileumát ünnepli, a szintén huszonöt év óta ott szolgáló Vadon Sándor jogtanácsosnak az egylet 500 korona jubiláris ajánlót szavazott meg. Ezen összeghez Vadon Sándor nyomban ugyanannyit tett és az így kikerekített 1000 koronát alapítvány gyanánt a Kereskedő-Társulatnak megküldötte egy meleg hangu levél kíséretében. A szép tett önmagát dicséri.

— **A városi tisztviselők fizetésrendezése.** A városi tisztviselők fizetésének tervezett rendezése alkalmából Szilágysomlyó város tisztviselői külön emlékiratban fordultak a belügyminiszterhez. A városok országos képviselői által kiküldött bizottság tervezete ugyanis a városokat lakosaik száma és mai viszonyaik figyelembevételével osztályokba akarja sorozni s ehhez képest a fizetési fokozatokat és lakásbéréket megállapítani. A beadvány szerint a bizottság ez osztályozás eszméjét Nyíregyháza város tisztviselőinek tervezetéből vette át, amely három csoportba osztja a városokat lakosaik száma és a szerint, hogy vármegyei székhelyek-e vagy sem. Szilágysomlyó város tisztviselőinek beadványa szerint a városoknak ez osztályozása s ezen az alapon a városi tisztviselők helyzetének rendezése nem helyes. A maguk részéről ezt a kérdést legméltányosabban és legigazságosabban úgy vélik megoldhatónak, hogy csupán a törvényhatósági joggal fölruházott és a rendezett tanácsú városok között tétessék különbség olyformán, hogy a törvényhatósági joggal fölruházott városok tisztviselői egy fizetési osztállyal nagyobb fizetési osztályba soroztassanak, de a rendezett tanácsú városok tisztviselőinek fizetését egyformán rendezzék. E mellett azonban nem elleneznek, hogy egyes nagyobb városok tisztviselői bizonyos pótlékban részesüljenek. A szilágysomlyói tisztviselők által kidolgozott tervezet szerint minden rendezett tanácsú város polgármestere a VII. fizetési osztályba soroztassanak, de a rendezett tanácsú városok tisztviselőinek fizetését egyformán rendezzék. E mellett azonban nem elleneznek, hogy egyes nagyobb városok tisztviselői bizonyos pótlékban részesüljenek. A szilágysomlyói tisztviselők által kidolgozott tervezet szerint minden rendezett tanácsú város polgármestere a VII. fizetési osztályba soroztassanak, de a rendezett tanácsú városok tisztviselőinek fizetését egyformán rendezzék.

tályba, öt évi várakozási idővel, a főjegyző, tanácsosok, rendőrkapitány, árvaszéki ülnök, tiszti főügyész, tiszti főorvos, főmérnök, főerdész, a VIII. fizetési osztályba soroztatnék és így tovább. A bizottság által kidolgozott tervezet is követeli a kvalifikáció egységes rendezését, tekintet nélkül a lakosság számára s így a beadvány szerint a fizetés tekintetében sem szabad különbséget tenni a városi tisztviselők között.

— **Csak egy virágszálat.** Csak egy virágszálat kért haltak napja alkalmából a József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület. A magyar társadalom ritka lelkességgel karolta föl az egyesület ügyét s büszkén valljuk, hogy vármegyénk sorában viszonyaink szerint, a mi megyénk sem az utolsó a gyűjtésben. A József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület fölkérte lapunkat, hogy a legmélyebb köszönetét tolmácsolják a nemeslelkű adakozóknak s egyben fölkérte lapunkat arra is, hogy közöljük a nemeslelkű adakozók neveit. Az emberbaráti ügy érdekében készséggel teszünk eleget az egyesület kérelmének. Megyénkben az egy virágszállra adakoztak, közvetlen az egyesületnek küldötték adományait január 1-ig: Balmazújváros: Izraelita hitközség 28 korona. Hajduböszörmény: Polgármester 5 kor., Debreczen: Antal Gyula 1 kor., Békés Emil, Bészler József 2—2 K, Biber Ilonka, Butala István 1—1 kor., Csanak József 3 kor., dr. Csath Sándor 1 kor., M. kir. dohánygyár igazgatósága 28 kor., 34 fill., Donhoffer Jenő 3 kor., dr. Engel Ignác 2 kor., Erőss Lajosné, Errovits Gyula Farkas Lehel 1—1 kor., Félegyházi János 2 kor., dr. Gajzágó Béla 3 kor., Gál Samu, Gaszner Géza, Goldstein Karolina 2—2 kor., 3-ik honvéddalozozred tisztikara: 20 kor., Hepke Oszkár 1 kor., Hetényi Géza, Ilési Gyuláné 2—2 kor., Kaszanyitzky Endre 1 kor., Konez Dezső 2 kor., Körner Adolf 3 kor., Láber Mihályné 1 kor., Lengyel Imréné 10 kor., Likovich Sz. 50 fill., Magy. kir. kulturmérnöki hivatal 7 kor 50 fill., Mihalovits Jenő 10 kor., Nagy Árpád 3 kor. 20 fill., Nagy Károly 2 kor., Nedeczky Ferenc 3 kor., Sonnecker százados, Schnell N., Szabó Mihály 2—2 kor., Dr. Széll Lászlóné 1 kor., Szent-Királyi Tivadarné 10 kor., Szepessy Antalné 3 korona, Sztankay Farkas, Sztankay Farkasné 1—1 kor., Takarékpénztár 5 kor., Takarékpénz és hitelintézet 5 kor., Tasnádi Ferenc 2 kor., Tóth Kálmán 1 kor., Ungvári Andorné 6 kor., Weszter István 2 kor., Egyek: Csák Gyula 1 kor., Erhardt József 4 kor., Hódossy Sándorné 2 kor., Paulovics V. 1 kor., Hajduböszörmény: Friedrich Lajosné 2 kor., Konez Lajos 1 kor., Hajdudorog: Kovács István 1 kor., Hajdunánás: Chontos Margit és Ágnes 55 kor. 30 fill., Hajduszoboszló: Adler Samuné 2 kor., Fischbein Szeréna 1 kor 20 fill., Izraelita hitközség templomadó-mánya 20 kor 78 fill., Körner Bélané, Sággy Ferenc 2—2 kor., Veréb Mihály 80 fill., Hajduszovát: Szerdahelyi Berta 2 kor., Várad Gusztáv 1 kor., Kaba: Gartner Károly 2 kor., Ref. leányiskola 50 fill., Sári Mátyás 1 kor., Nádudvar: Simkó József 1 kor 50 fill., Püspökladány: Barna Pálné, Baum Ferenc 2—2 kor., Fábrián Károly 1 kor., Fejér Nándor 60 fill., Hegedüs József 3 kor 50 fill., Varga Sándor 1 kor., Zsigrai Róza 2 kor. Téglás: Karacsay B. 10 kor., Községi Előjáróság 5 kor. Ezenkívül a járásokban eszközölt gyűjtésekből a főszolgabírók a következő adományokat küldötték be: a debreczeni járásból 121 kor 07 fill., a hajduszoboszlói járásból 211 kor. 79 fill. A szanatóriumi bizottságok részéről a következő gyűjtések folytak be január 1-ig a központi pénztárba: a debreczeni szanat. bizottság temető gyűjtése 151 kor. 48 fillér, a hajdunánási szanat. bizottság gyűjtése 55 kor. 30 fill.

Szerkesztői üzenetek.

Tisztviselő. Sokat és sokszor irtunk egy tisztviselő-telep létesítéséről. Ugy látszik azonban, hogy illetékes körök nem pártolják az eszmét. A szél ellen nem akarunk harcolni. Szives beleegyezésével azonban a cikkelyt félretettük és alkalom adtán közöljük.

S. G. Nem tudjuk. Méltóztassék az adóügyi osztályhoz fordulni.

Hirdetmény.

A kisvárdai-vidéki gazdakör évente tartani szokott tenyész-bika vásárját 1909. évi március hó 14-én rendezni Kisvárdán Reizman Herman ur vasut állomás melletti gazdasági majorjában.

Tenyészállat vásárunkat figyelmébe ajánljuk úgy a magánbirtokosok, mint különösen a községeknek, mert itt alkalmuk lesz arra, hogy a szükséges apaállatokat — mind kiváló tenyészetekből — saját választások szerint és a m. kir. gazdasági kerületi felügyelőségek támogatásával is, a vételár három félévkamatmentes részletbeni fizetése és állami kedvezmény nyeresévével is legelőnyösebben szerezhessék be.

Az eladásra bejelentett tenyészállatok március tizenharmadikán d. u. öt óráig okvetlen behajtandók és elhelyezendő a kijelölt korlátokba, hol a vevő közönség által d. u. öt óráig megsejmelhető és előre kiválaszthatók, a vásár azonban csak március tizennegyedikén d. e. 1/2 kilenc órakor kezdődik és aznap d. u. két óráig tart. A megvett állatok akár vasuton szállíthatnak, akár lábon hajtathatnak el, csak március 14-én d. u. 2 órakor bocsájtathatnak ki és vehetők át.

Ugy az eladók, mint vevők kötelesek a megtörtént vételt vagy eladást a vásári irodában azonnal bejelenteni, hol a leszámolások megtörténte után a járlat levelek is nyomban átíratván, a vevőknek átadnak.

Községi előjárók és megbizottak által a hivatalos pecsét elhozandó.

Vásárunk úgy a bemutatandó állatok számaránya, mint minőség tekintetében is megnézésre érdemes lévén, van szerencsénk arra úgy az érdeklődőket, de különösen gazdaközönségünket, valamint a m. kir. gazdasági kerületi felügyelő urat tisztelettel meghívni és szives látogatásukat kérni.

Kisvárdai, 1909 február hó.

A kisvárdai-vidéki gazdakör.

830/1909.

Hirdetmény.

Néhai dr. Eiber Antal volt pesti orvos apátlan és anyátlan szegénysorsu árva leányok részére 6,000 K kiházasítási alapítványt tett.

Ezen alapítványi tőke 1908. és 1909. évi kamatjövödelmét 240—240 koronát a belügyministerium az 1909. év végén oly szegénysorsu és jó erkölcsű apátlan, anyátlan magyar honos árva leányoknak fogja adományozni, kik az 1909. évben ugyancsak szegénysorsu, jó erkölcsű magyar állampolgárral házasságra léptek.

Ez azzal hozatik köztudomásra, hogy akik ezen alapítvány kamatjövödelméből részesülni óhajtanak, kérvényüket közvetlenül a belügyministeriumhoz a házasságra lépés után a folyó évben bármikor, de legkésőbb 1909. évi december hó 31-ig nyújthatják be, megjegyezvén, hogy az elnyerendő segély a folyó év végén jut kiosztásra.

A kérvények a következő okmányokkal szerelendők fel:

1. községi előjárósági bizonyítvánnyal, vagy családi értesítővel, mellyel igazolandó, hogy a folyamodó nő apátlan, anyátlan árva,
2. mindkét házasságra lépett fél szegénységi, vagy vagyontalansági bizonyítványával,
3. mindkét fél erkölcsi bizonyítványával,
4. házassági anyakönyvi kivonattal.

Az 1—3. pont alattiak ugyanazon községi előjárósági bizonyítványba is foglalhatók.

A pályázati kérvényben kifejezés adandó annak is, hogy a pályázó mily közpénztárnál óhajtja a segélydíjat — adományozás esetén — felvenni.

A kérvény magyar nyelven irandó s az esetleges nem magyar nyelvű mellékletek hiteles magyar fordítása is csatolandó.

Budapesten, 1909. évi január hó 22-én.

A m. kir. belügyministerium.

1348/909. sz.

M. kir. államvasutak Üzletvezetősége Debreczenben.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak alulírott üzletvezetősége az 1909. év folyamán a debreczeni szertárban összegyűlő és nélkülözhetővé váló ócska anyagokat értékesíteni óhajtván, ezek eladása céljából nyilvános pályázatot hirdet.

Az eladásra hirdetett XVI/15 tételű vashádóg XVI/23 t. *vascső*,- XVI. 201 t. *forraszvas*,- és XVI. 204 t. *zuzottvasra* nézve megjegyeztetik, hogy azokra nézve csakis közvetlen fogyasztók, u. m. kisebb gyárosok, iparosok vagy gazdák pályázhatnak; kereskedők által ezen cikkek megvételére tett ajánlatok nem fognak tekintetbe vétetni.

Az év folyamán és időként összegyűlő ócska papir lehetőleg teljes kocsirakomány összegyűlte után az 1909. évi december hóban összegyűlő pedig legkésőbb a következő 1910. évi január hó végéig fog az illető vevőnek rendelkezésre bocsátatni.

A magyar királyi államvasutak részéről határozottan kikötetik, hogy az anyagokért felajánlandó egységárak az anyagoknak a debreczeni szertárban való átvétele mellett tétessenek. Az anyagoknak vasuti kocsikba való felrakásáról a vevő fél saját költségén tartozik gondoskodni. Oly kikötés tehát, hogy az anyag a fél által meghatározandó távolságra vagy valamelyik állomásig bérmentesen szállitassék, határozottan mellőzendő, mert az ilyen ajánlat figyelembe nem vétetik.

Azon esetekben, ha a vevő fél az anyagoknak vasuti kocsikba való felrakását nem saját emberei által eszközölteti, hanem azt az átadó szertár által kívánja foganatosíttatni, akkor szertárunk által ezen műveletért métermázsánként a következő árak fognak felszámíttatni és pedig:

1. vashádóg-, csövek-, forrasz és zuzott vasért 7 (hét) fillér

2. papir-, hulladékért 11 (tizenegy) fillér.

A fentebb felsoroltakon kívül az ajánlattevő magára nézve kötelezőknek elismeri az ócska anyagok eladására vonatkozó és 122,291/1896 szám alatt fennálló általános feltételeinket, melyeket saját és két tanu aláírásával és 60 fillér magyar okmánybélyeggel ellátva, okvetlenül ajánlatához csatolni tartozik.

Ezen feltételek nyomtatványtárunknál példányonként 30 fillérért megszerezhetők. Vidékieknek ezen feltételek a magyar királyi államvasutak nyomtatványtárához intézendő írásbeli megkeresésére a megfelelő ár és a szükséges postabélyeg előzetes beküldése esetén megküldetnek.

A pályázni kívánók kéretnek, hogy beirt ivenként 1 koronás magyar bélyeggel ellátott sértetlen borítékba tett és lepecsételt ajánlataikat a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségének I osztályához (Piac-utca Tisza palota) következő címmel: „Ajánlat ócska anyagok megvételére 1348/09 számhoz“ 1909. évi márczius hó 10-ik napjának déli 12 órájáig benyújtani sziveskedjenek.

Az ajánlatok kizárólag ezen célra rendelt és egy példányban idemellékelt ajánlati nyomtatványon és annak rovatainak pontos kitöltése mellett állítandók ki.

Az ajánlati árak korona értékben számokkal és betűkkel olvashatóan kiteendők.

Nem az általunk kiadott nyomtatványon kiállított vagy fentiekől eltérő feltételeket tartalmazó ajánlatok nem vehetők figyelembe:

Bánatpénzképen a megvenni szándékolt anyagmennyiségnek és az azokért felajánlott egységárak szerint kiszámított értékösszeg 5 %-a, az ajánlat benyújtására kitűzött határnap előtt egy nappal déli 12 óráig készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban gyűjtőpénztárunknál leteendő.

A bánatpénzt vagy az arról szóló letéti jegyet, mely utóbbi az ajánlattevő birtokában marad, az ajánlattal egy boríték alatt nem szabad beküldeni. A bánatpénz letétele az ajánlaton felemlítendő.

Egyéb, vagy lebonyolított ügyletek biztosítására letétünkben levő bár felszabadult biztosítékok ezen ajánlatokhoz nem fogadtatnak el bánatpénzül.

Bánatpénz, vagy a fentidézett aláírt feltételek nélkül, ugyszintén elégtelen bánatpénzzel nem sértetlen és lepecsételt borítékban vagy elkésve beérkezett ajánlatok, vagy olyanok, melyek a fentebb felsorolt feltételektől eltérő kikötéseket tartalmaznak, figyelembevételre nem számíthatnak, ugyszintén olyanok sem, melyekben javítások vagy vakarások fordulnak elő.

Pótajánlatok egyáltalában nem vétetnek tárgyalás alá.

Az ócska anyagoknak esetleges csomagolási költségeit a vevő cég tartozik viselni.

Az ajánlattevő ajánlatával annak felbontásától ssámítandó nyolc hétig kötelezettségben marad, ezt tehát időközben vissza nem vonhatja.

Az ajánlatok tetszés szerinti részmenyiségekre is szólhatnak, de a magyar királyi államvasutak üzletvezetősége is fentartja magának azon jogot, hogy tetszés szerinti részmenyiséget engedhessen át, melyek ajánló — ha csak annak ellenkezőjét ki nem kötötte — elfogadni köteles.

A magyar királyi államvasutak üzletvezetősége fentartja magának továbbá a jogot, hogy ha az ajánlatok között — tekintet nélkül az ajánlott árakra — szabadon választhasson s hogy végre a cél elérésére bármi másféle intézkedéseket is tehessen.

Budapest, 1909. évi január hóban.

Az üzletvezetőség

(Utánnomás nem díjazatik).